

Överklagade Föreläggande om brandskyddsåtgärder på Sigtunaboendet inom fastigheten Häcken 1, Malmö Dnr Räddningstjänsten Syd 2024-001150-011-001

Överklagar åtgärd 1 i föreläggande avseende brandskyddsåtgärder på Sigtunaboendet inom fastigheten Häcken 1, Malmö kommun, fattat av Räddningstjänsten Syd med dnr 2024-001150-011-001.

Räddningstjänsten Syd, nedan kallat RSyd, förelägger MKB Fastighets Aktiebolag, nedan kallat MKB, att senast 2026-02-06 förse Sigtunaboendet med boendesprinkler typ 3 i enlighet med svensk standard SS-EN 16925.

Överklagan avser att fastighetsägaren MKB samt verksamheten Sigtunaboendet inte anser att installation av boendesprinkler typ 3 i lokalerna är en skälig åtgärd för att höja säkerhetsnivån. MKB samt verksamheten yrkar på att åtgärd avseende boendesprinkler bör avslås med hänsyn till nedanstående.

RSyd anger att skäl till beslutet är att ägare och nyttjanderättshavare i skälig omfattning ska hålla utrustning för släckning av brand och för livräddning vid brand och i övrigt vidta de åtgärder som behövs för att hindra eller begränsa skador till följd av brand. Skyldigheterna anser RSyd bl.a. utgår från bygglagstiftningen (nu gällande BBR), samt särskilda omständigheter varvid de hänvisar till två prejudicerande domar.

Verksamheten är utförd i verksamhetsklass 3B¹ enligt gällande handling avseende brandskyddet, denna är upprättad utifrån den lagstiftning som gäller. Verksamhetsklass 3B omfattar "bostäder där det vistas personer som har förutsättningar att själva sätta sig i säkerhet och som inte kan förväntas vara vakna. Verksamhetsklass 3B omfattar gemensamhetsboende."

RSyds anser att boendet bör likställas med verksamhetsklass 5B som "omfattar behovsprövade särskilda boende för personer

- med fysisk eller psykisk sjukdom
- med funktionsnedsättning
- med utvecklingsstörning
- med demens eller
- som på annat sätt har en nedsatt förmåga att själva sätta sig i säkerhet."

¹ Brand PM – Lönngården gruppboende, upprättat av Bengt Dahlgren Brand & Risk AB, Malmö

I enlighet med gällande byggregler (BBR) för verksamhetsklass 3B är grupper om högst 6 boenderum avskilda i lägst brandteknisk klass EI 60 och enskilda boenderum avskilda i lägst brandteknisk klass EI 30 från varandra. Boendet är utrustat med automatiskt brandlarm kopplat till utrymningslarm i enlighet med aktuella byggregler, vilket möjliggör att utrymning kan påbörjas tidigt i brandförloppet och minskar risken för personskador. Inga krav på boendesprinkler följer därav av byggreglerna.

Boendet utgör ett socialt boende med olika stöd- och serviceinsatser kopplat till klienten och verksamheten utgör inte ett behovsprövat boende utifrån BBR. Samtliga personer som bor på Sigtunaboendet beviljas bistånd för att bo där, detta omprövas var tredje månad och oftast får personen bo kvar. De boende ansvarar för sig själv och ska även således utrymma själv. För att få bistånd till en lägenhet ska personen kunna hantera enkla vardagliga sysslor, då ingen mat serveras på boendet och det erbjuds inte hjälp med vardagliga sysslor så som städning eller tvätt. De boendes behov av stöd och service varierar, de stöttas av personal för att utveckla sina förmågor att hantera vardagen. De boende kan, precis som alla andra, få hemtjänst, boendestöd eller liknande. Vid inskrivningssamtal går personal igenom trivseregler samt brandrutiner med den boende.

I de två domar som hänvisats till i föreläggandet har objekt behövt vidta åtgärder utifrån särskilda omständigheter, dock har ingen av domarna hänvisat till att verksamhetens art är inkorrekt.

RSyd anger att boendet är ett "lågtröskelboende" och att de boende har ett riskfyllt beteende kopplat till brandsäkerhet, t.ex. rökning och samlarbeteende, och att de kan hamna i psykosliknande tillstånd. RSyd hävdar också att de boende kan ha fysiska och psykiska funktionsnedsättningar, vara under medicinering eller ha en tillfällig oförmåga (saknar möjligheten) att kunna utrymma.

Rökning och samlarbeteende är inte unikt för Sigtunaboendet, utan förekommer överallt i samhället. Risken för att personer inte agerar rationellt vid brand kan finnas av fler anledningar än psykosliknande tillstånd, inte heller detta är unikt för varken boende på Sigtunaboendet eller den här typen av verksamhet. Risken för att personer inte utrymmer vid brand finns i alla verksamheter av olika anledningar. De boende är inte i större utsträckning än övriga samhället fysiskt eller psykiskt funktionshindrade, under medicinering eller har en tillfällig oförmåga att kunna utrymma. Personal har inget ansvar för att utrymma de boende.

Boendet är kameraövervakat i allmänna utrymmen, det finns en vakt dygnet runt, personal mellan 06-23 samt spisvakt i alla lägenheter. Personal är utbildad i brandskydd för att kunna förstå och bidra till ett bättre brandskydd samt bistå vid utrymning om möjlighet finns.

Under 2024 har RSyd varit på nitton ärenden på boendet, varav majoriteten har varit automatlarm där matlagning varit orsaken. Av de tre större incidenterna har batteriladdning, påfyllning av tändare med gas och rökning varit orsaken till att det brunnit i lägenheterna. I det tredje fallet har en person hoppat från sin lägenhet på plan 4 med anledning av branden i dennes lägenhet. I fallet med batteriladdningen har rökspridning skett i korridoren på plan 4 där brandlägenheten var belägen. Utifrån dessa ärenden menar RSyd att den totala riskbilden ökat och att brandskyddet inte motsvarar skälig personsäkerhet. De vill även ge personalen mer tid att agera i en säkrare miljö.

Verksamheten består av egna lägenheter, personalen är inte en del av utrymningsstrategin. Med avseende på batteriladdning, har dessa bränder generellt ökat i samhället då batterier har blivit alltmer vanligt förekommande och är inte något specifikt som kan hänföras till den här typen av boende. Utifrån de nitton ärendena hänvisar RSyd till nyvunnen kunskap och erfarenhet, men utifrån den argumentationen så kan man kräva sprinkler även i ett flerbostadshus om slumpen skulle innebära att ett flertal bränder inträffar samma år.

RSyd menar att kostnaden för en installation av boendesprinkler ska vägas mot de potentiella konsekvenserna av en allvarlig brand. Personskador, förlust av liv och omfattande materiella skador kan medföra långt större kostnader och konsekvenser än den initiala investeringen i en boendesprinkler enligt RSyd.

En installation av sprinkler är en extremt dyr åtgärd och bör vägas mot nyttan av densamma. Vid en installation av sprinkler i verksamheten behöver lokalerna tomställas över en längre tid, vilket medför att den boende behöver annan bostad. Boendet består av 42 lägenheter som behöver tömmas. En vattencistern i källare behöver installeras. Om verksamheten avslutas och lokalerna ska användas för annat, behöver återställning av lokalerna ske. Kostnaden för dessa åtgärder är stora i förhållande till nyttan av en installation av sprinkler i ett redan befintligt boende. Förutom kostnaden för installationen så finns det negativa aspekter som t.ex. större risk för skadegörelse, vilket i sin tur kan få följder som är kostnadsdrivande. I gemensamma utrymmen finns inga riskkällor som laddning eller rökning då de dessa inte får förekomma i gemensamma utrymmen, utan endast får ske i de enskilda lägenheterna. Utifrån att verksamheten avser att installera dörrstängare på varje boenderum som en egenambition som överstiger kravnivån i BBR, ska de tekniska systemen som finns i byggnaden begränsa branden till en lägenhet.

Bränderna som inträffat på detta boende får anses vara enskilda avvikande händelser. Risken för personskador vid brandtillbud anses inte vara högre för boende på Sigtunaboendet än för boende eller grannar till personer med liknande problematik i andra flerbostadshus.

Utöver kravställning i aktuella byggregler planeras även dörrstängare installeras på lägenhetsdörrar som en säkerhetshöjande åtgärd för att korridorer ska inte ska rökfyllas vid en eventuell brand i lägenheterna.

Utifrån ovanstående anses installation av boendesprinkler i lokalerna vara en oskälig åtgärd för att höja säkerhetsnivån, varpå MKB samt verksamheten yrkar på att åtgärd avseende boendesprinkler bör avslås.

Referenser

1. *Arbetsplatsens utformning, AFS 2020:1*. u.o. : Arbetsmiljöverket, 2020.
2. *Boverkets byggregler, BBR 29*. Karlskrona : Boverket, 2020. BFS 2011:6 med ändringar t.o.m. BFS 2020:4 (BBR 29).
3. *LSO, Lagen om skydd mot olyckor*. u.o. : Förvarsdepartementet, 2003. SFS 2003:778 med ändringar t.o.m. SFS 2023:409.

FSD Malmö AB

Upprättad av:

Maria Broman
Brandingenjör/Civilingenjör

Granskad av:

Henrik Källström
Brandingenjör/Civilingenjör